

ANALÝZA PŘEDVOLEBNÍ DEBATY
ODVYSÍLANÉ NA PROGRAMU SEZNAM.CZ TV
PŘED VOLBAMI DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PČR 2021

OBSAH

1. ÚVOD	3
2. ANALYTICKÁ ČÁST.....	4
3. ZÁVĚR	9

1. ÚVOD

Ve dnech 8. a 9. října 2021 se uskutečnily volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. O hlasy voličů soutěžilo celkem 22 subjektů – 20 politických stran a 2 volební koalice. Vzhledem k významnému společenskému dopadu voleb Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) na svém 18. zasedání v roce 2021 rozhodla o zpracování monitoringu vybraných pořadů s předvolební dramaturgií, které se objevily v televizním vysílání.

Předkládaná kvalitativní analýza vznikla jako součást celkového monitoringu analytického odboru Úřadu Rady. Jejím předmětem je pořad odvysílaný provozovatelem Seznam.cz TV, s.r.o. na programu Seznam.cz TV s názvem *Superdebata*. Cílem analýzy je zjistit, zda provozovatel v předmětné diskuzi naplňoval znění zákona o vysílání, zejména pak § 31 odst. 2 a 3, stanovující, že:

- *„Provozovatel vysílání poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů“* (odst. 2),
- *„provozovatel vysílání je povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě“* (odst. 3).

2. ANALYTICKÁ ČÁST

Diskuzní pořad s názvem *Superdebata* byl uveden na programu Seznam.cz TV provozovatele Seznam.cz TV, s.r.o. dne 30. 9. 2021 v 18:25 hodin. Kromě televizního vysílání měli diváci možnost debatu zhlédnout rovněž na webu www.seznam.cz/zpravy, který Rada eviduje jako audiovizuální mediální službu na vyžádání poskytovatele Seznam.cz, a.s. V následujícím textu bude předmětná relace podrobně analyzována.

Moderátorem *Superdebaty* byl Pavel Cyprich, který uvedl téma a přítomné hosty následovně:

„Jak má Česko vypadat za další čtyři roky? Co jsou jeho cíle a priority? Jak dál bojovat s covidem a je to ještě vůbec potřeba? Proč bytová situace zašla tak daleko, že pro některé lidi je už luxus dovolit si vlastní bydlení? Nejen to budeme v následující hodině a půl diskutovat se zástupci hned devíti stran a koalic, které kandidují příští týden ve volbách do Poslanecké sněmovny. Pozvali jsme jako jedni z mála zástupce těch větších i těch menších.“

Debaty se zúčastnili tito hosté:

- Alena Schillerová (nestr. za ANO) – ministryně financí a lídryně ANO v Jihomoravském kraji
- Ivan Bartoš (Piráti) – předseda strany a lídr koalice Pirátů a STAN v Ústeckém kraji
- Marian Jurečka (KDU-ČSL) – předseda strany a lídr koalice Spolu v Olomouckém kraji
- Jan Hamáček (ČSSD) – vicepremiér, ministr vnitra, předseda strany a lídr ČSSD ve Středočeském kraji
- Tomio Okamura (SPD) – předseda hnutí a lídr SPD v Moravskoslezském kraji
- Stanislav Grospič (KSČM) – místopředseda strany a lídr KSČM ve Středočeském kraji
- Robert Šlachta (Přísaha) – místopředseda hnutí a lídr Přísahy v Jihomoravském kraji
- Magdalena Davis (Strana zelených) – spolupředsedkyně strany a lídryně SZ ve Středočeském kraji
- Libor Vondráček (Svobodní) – předseda strany a lídr hnutí Trikolora Svobodní Soukromníci v Jihočeském kraji

Volební modely z druhé poloviny léta 2021 (např. od agentur MEDIAN, CVVM, STEM aj.¹) ukazují, že zastoupená politická uskupení odpovídala prvním devíti subjektům s nejvyššími volebními preferencemi. Tento postup se jeví jako transparentní a obhajitelný.

Superdebata o celkové stopáži 1:24:45 hodin byla rozdělena do několika tematických celků. Hosté diskutovali o vizích do budoucna, programových bodech týkajících se ekonomiky ČR, zdravotnictví a covidu-19, dostupném bydlení, pracovní migraci a předsednictví Radě EU. Mimoto odpovídali na dotazy diváků z nejrůznějších oblastí politického a společenského života.

¹ Viz volební modely dostupné na https://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/2021/08/Volby_2021_07_v04.pdf;
https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5413/f9/pv210730.pdf;
<https://www.stem.cz/volebni-preference-stem-srpen-2021/#more-6657>.

Moderátor debatu započal otázkou, kam by pod vedením daného uskupení dospěla země za čtyři roky. Politiky poprosil o stručné a reálné odpovědi. V 11. minutě záznamu se debata přesunula směrem k problematice ekonomiky ČR a hospodaření se státním rozpočtem. Alena Schillerová, Ivan Bartoš a Marian Jurečka byly dotázáni, kde vezmou peníze na výdaje uvedené v jejich programových prohlášeních. Tomio Okamura se měl vyjádřit k finančním aspektům navrhované potravinové soběstačnosti, Stanislav Grospič hovořil o zkrácení pracovního týdne. Jan Hamáček a Robert Šlachta odpovídali na otázky týkající se důvěry v politiky. Předseda ČSSD okomentoval klesající důvěru lidí ve vládu a Šlachta obhajoval vlastní důvěryhodnost bojovníka proti korupci v souvislosti se zásahem na Úřadu vlády ČR v roce 2013. Magdalena Davis a Libor Vondráček měli jako představitelé malých a nepříliš známých subjektů popsat svůj volební program. Každému z respondentů limitovala délku odpovědi minutová časomíra.

Poté přišly na řadu dotazy diváků. Všichni politici stručně vyjádřili svůj postoj k EET a jejímu budoucímu fungování. Rovněž odpovídali na otázku, zda by Česko mělo v příštích letech přijmout euro.

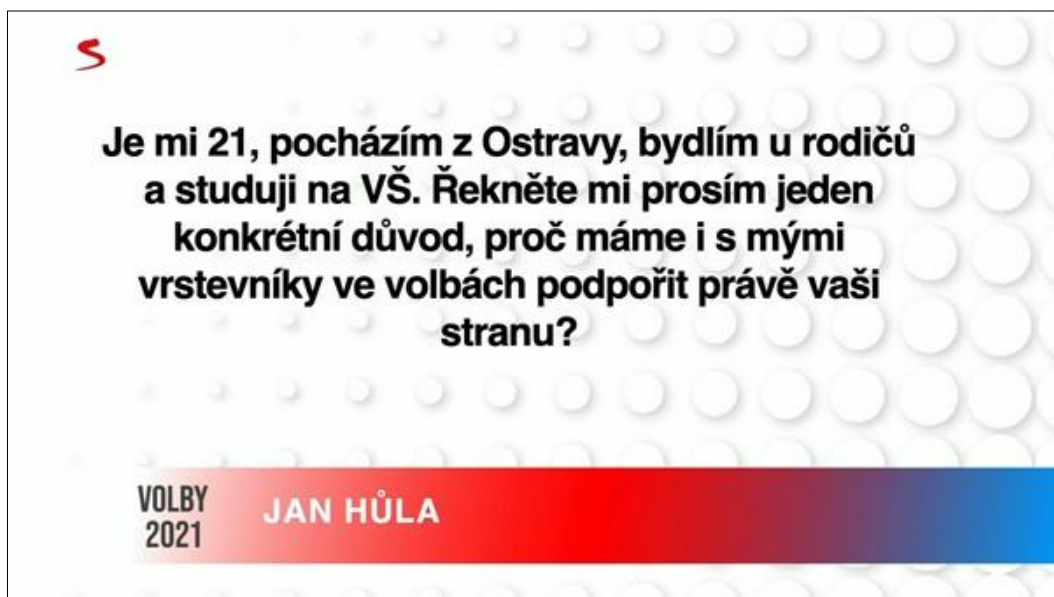
Ve 30. minutě od začátku záznamu moderátor uvedl další velké téma, zdravotnictví a pandemii onemocnění covid-19. Diskuzi předcházela reportáž, obsahující vyjádření odborníků a zástupců významných institucí na téma fungování zdravotnictví. Ve vysílání zazněla slova prezidenta České lékařské komory Milana Kubka, imunologa z AV ČR Václava Hořejšího, prezidentky České asociace sester Marty Šochmanové, přednosty KARIM 2. LF UK a FN Motol Tomáše Vymazala a ředitele náchodské nemocnice Jana Macha. Respondenti označili české zdravotnictví za kvalitní a robustní. Problém viděli v úbytku personálu či vzdělávání sester.

Následovala debata hostů ve studiu. Moderátor na přítomné politiky směřoval řadu kritických dotazů týkajících se zdravotnictví a covidu-19, jejichž odpověď požadoval do jedné minuty. Pokud se někdo z hostů tématu vzdálil, Cyprich otázku opakoval a vyptával se na podrobnosti. Hamáček se vyjadřoval k údajnému nedodržování zákoníku práce, Schillerová byla dotazována na ideální zdravotnictví podle předsedy ANO Andreje Babiše a aplikaci eRouška. Opoziční politici byli vystaveni kritickým dotazům ohledně jejich podpory protiepidemických opatření a spoluzodpovědnosti za současný stav. Grospiče se moderátor zeptal, jestli bylo vhodné v minulosti nepodpořit vládu, jíž komunisté tolerovali, v hlasování o prodloužení nouzového stavu. „Myslím si, že to bylo vhodné, protože nouzový stav není řešení na tuto situaci. Máme tady zákon na ochranu veřejného zdraví, a to si myslíme, že je prioritní zákon. Ten covidový zákon, který byl přijat, nevidím jako úplně šťastné řešení,“ uvedl mj. Grospič. Spolupředsedkyně Zelených kromě pandemie hovořila i o přístupu strany k legalizaci konopí pro léčebné účely. Konec tohoto bloku patřil opět dotazu diváka, jenž chtěl vědět, zda přítomní hosté podporují povinné očkování proti covidu-19. Prakticky všichni uvedli, že upřednostňují dobrovolnou vakcinaci a přesvědčování občanů. Razantněji se proti očkování postavili např. zástupci SPD, TSS či KSČM. „Dnes vidíme, že očkování není žádnou tečkou, a i kdyby bylo, tak bychom rozhodně

nepodporovali povinné očkování, protože ctíme důstojnost lidí a svobodu nakládat se svým tělem,“ uvedl např. Vondráček.

Krátce po polovině pořadu byla do vysílání zařazena další reportáž, tentokrát na téma dostupného bydlení. V příspěvku vystupovala jediná žena, popisující drahé bydlení v Praze a nucené stěhování mimo hlavní město. Divákům byla taktéž prezentována data týkající se vývoje cen bytů za metr čtvereční. Hosté ve studiu měli třicet vteřin na to, aby se k problematice vyjádřili. Především vládní představitelé čelili kriticky laděným dotazům ze strany moderátora, jenž vyzdvihoval vysokou cenu bytů a neefektivní či pomalá vládní řešení. Směrem k Schillerové uvedl sugestivní otázku, proč nový stavební zákon, který má zrychlit stavební řízení a výstavbu nových bytů, nepřišel dříve: „*Není to opravdu pozdě? Po tolika letech ve vládě?*“ Kritika se však nevyhnula ani opozičním představitelům a stranám mimo Poslaneckou sněmovnu. Např. když přišla řada na Okamuru a jeho plány na dostupné bydlení, moderátor mj. uvedl: „*Vy máte spoustu předvolebních slibů ve stylu rozdáme spoustu peněz všem, jaký je váš program pro bydlení?*“ Jízlivou poznámku nenechal předseda SPD bez odpovědi: „*To není pravda, já si opravdu vyprošuju tyhle ty polovičatý informace. My když říkáme, že přidáme slušným a pracujícím lidem a důchodcům a invalidům, tak jsme snad jako jediní představili úsporný balíček ve výši přes sto miliard korun. Takže když řeknete, pane redaktore, a, říkejte korektně i b.*“ Magdaleně Davis byla v souvislosti s podporou obnovitelných zdrojů energie a zvyšujícími se cenami opakovaně položena otázka, jestli je ochotná svým voličům říci, „*že auto bude v budoucnu luxus, že si jej nebude moci dovolit každý*“. K otázce se vyjádřil i Šlachta, který uvedl, že „*diktát Evropské unie o tom, že do roku 2035 se přestanou vyrábět vozidla se spalovacími motory, je naprosto nepředstavitelný*“. Všichni hosté vzápětí odpověděli na dotaz jednadvacetiletého studenta z Ostravy.

Posledním tematickým celkem byla zahraniční politika, konkrétně pracovní migrace a priority budoucího předsednictví ČR v Radě EU. Hosté byli opět omezeni třicetivteřinovou časomírou. „*Co je důležité, transformujme ekonomiku, ať nejsme tou montovnou, ale ať u nás sídlí vývoj v těch fabrikách, inovace...*“ uvedl v pořadu Bartoš, který současně akcentoval důležitost podmínek pro zaměstnance a

problematické fungování agenturních pracovníků. Pro otevření trhu pracovním migrantům a zjednodušení celého procesu byl i Jurečka. „*Není normální, když firmy z České republiky tahají ty lidi přes polská nebo maďarská víza,*“ uvedl předseda KDU-ČSL. V případě Roberta Šlachty moderátor uhnul z hlavního tématu a požadoval odpověď týkající se financování volební kampaně hnutí Přísaha.

Závěr pořadu patřil diváckému dotazu. Hosté do jednoho krátce popsali, jak vnímají politickou kulturu a společenskou morálku v Česku.

Souhrnná stopáž výpovědí přítomných politiků byla srovnatelná. Nejdéle hovořil Tomio Okamura (7:24 min), dále Alena Schillerová (7:08), Jan Hamáček (6:46), Ivan Bartoš a Libor Vondráček (6:18), Marian Jurečka (6:05), Magdalena Davis (5:58), Stanislav Grospič (5:54) a Robert Šlachta (4:24). Kratší celková délka výpovědí předsedy hnutí Přísaha byla dána zejména jeho specificky úsporným komunikačním stylem. Na otázky odpovídal stručně a často plně nevyužil čas, který měl k dispozici. Použití stopek napovídá, že provozovatel prokázal zjevnou snahu o poskytnutí srovnatelného prostoru všem zúčastněným. Hosté bez výjimky odpovídali na dotazy diváků, měli možnost prezentovat body ze svého programu a reagovat na kritické připomínky moderátora i ostatních diskutérů. Pokud moderátor někomu z nich položil jiný dotaz (např. otázku týkající se legalizace konopí, směřovanou předsedkyní SZ), měl respondent zároveň možnost vyjádřit se i k původnímu tématu (v tomto případě onemocnění covid-19).

Moderátor Cyprich na hosty směřoval celkem 132 dotazů či poznámek, z nichž 35 bylo doplňkových (moderátor opakoval položenou otázku, doplňoval či opravoval hosta nebo mu umožnil reagovat na oponenta). Každému z politiků položil přibližně stejné množství dotazů. Naprostá většina z nich byla neutrálního charakteru, některé ovšem vykazovaly jistou míru polemčnosti. Více či méně kritické výpovědi mířily v řádu jednotek na všechny zúčastněné hosty. Nejkritičtější byl moderátor k Aleně Schillerové, kterou konfrontoval s nízkou účinností aplikace eRouška či pomalým prosazováním stavebního zákona. Vzhledem k zodpovědnosti a pravomocem vládních politiků lze tento postup vyhodnotit jako akceptovatelný. Druhý nejvyšší počet kritických dotazů padl na adresu Tomia Okamury. Souvisel především s uznáváním protilátek a dalšími aspekty boje proti covidu-19. Stejně jako u ostatních respondentů se vždy jednalo o konstruktivní poznámky. Vstřícné dotazy v pořadu nezazněly.

Obecně lze říct, že moderátor vystupoval jako přísný oponent, jenž trval na svých otázkách a uspokojivě korigoval diskuzi. Nebyly zaznamenány prvky soustavné favorizace ani defavorizace určitého politika či názorového proudu. V pořadu zaznělo několik sugestivních (případně jízlivých) dotazů a poznámek směřovaných hostům napříč politickým spektrem. Tyto momenty však považujeme za dílčí pochybení moderátora a ukázkou jeho ne vždy profesionálního přístupu. Analýza nepřinesla důvodné podezření na porušení zákona o vysílání, resp. zásad objektivitě a vyváženosti, zakotvených v § 31 odst. 2 a 3 tohoto zákona.

3. ZÁVĚR

Předmětem monitoringu byl pořad *Superdebata*, odvysílaný na programu Seznam.cz TV dne 30. září 2021 v 18:25 hodin. Jednalo se o jedinou relaci na tomto programu, která byla zahrnuta do monitoringu pořadů s předvolební dramaturgií vysílaných na celoplošných televizních programech před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, uskutečněnými 8. a 9. října 2021. Cílem kvalitativní analýzy bylo zjistit, zda provozovatel v předmětné diskuzi naplňoval znění zákona o vysílání, zejména pak § 31 odst. 2 a 3.

Na otázku, zda provozovatel Seznam.cz TV, s.r.o. ve sledovaném předvolebním pořadu dodržoval zásady objektivního a vyváženého informování, lze odpovědět kladně. Analýza nezaznamenala skutečnosti, které by nás vedly k oprávněnému podezření z porušení § 31 odst. 2 a 3 zákona o vysílání.

Debaty se zúčastnili představitelé devíti politických uskupení (stran, hnutí a koalic). Jednalo se o Alenu Schillerovou (nestr. za ANO), Ivana Bartoše (Piráti), Mariana Jurečku (KDU-ČSL), Jana Hamáčka (ČSSD), Tomia Okamuru (SPD), Stanislava Grospiče (KSČM), Roberta Šlachtu (Přísaha), Magdalenu Davis (Strana zelených) a Libora Vondráčka (Svobodní). Zastoupení politických subjektů ve vysílání se vzhledem k jejich volebním preferencím v průzkumech agentur MEDIAN, CVVM, STEM aj. jeví jako transparentní a adekvátní, vezmeme-li v potaz, že do jediného předvolebního diskusního pořadu nelze pozvat zástupce všech kandidujících uskupení. Provozovatel je tak nucen vybírat podle předem zvoleného klíče na základě své redakční úvahy. Zvažuje-li provozovatel, jaké subjekty vybrat, pak by měl reflektovat požadavek zákona „s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě“. O tomto postavení v předvolebním období nejlépe vypovídají právě průzkumy volebních preferencí.

Co se týče tematického zaměření, relace byla věnována širokému spektru politických otázek. Hosté diskutovali o svých představách možného budoucího vývoje Česka, programových bodech týkajících se tuzemské ekonomiky, zdravotnictví, covidu-19, dostupném bydlení, pracovní migraci a prioritách předsednictví v Radě EU.

Moderátor Pavel Cyprich vystupoval převážně neutrálně. Pouze v jednotkách případů na hosty směřoval kriticky laděné dotazy a připomínky, nutno však dodat, že se vždy jednalo o konstruktivní poznámky. Monitoring zaznamenal několik dílčích pochybení moderátora (např. sugestivně laděné či jízlivé dotazy). Jejich analýza ovšem nepřinesla důvodné podezření na porušení zákona o vysílání. Hosté se mohli vyjádřit ke všem prezentovaným tématům a reagovat na ostatní diskutéry ve stejné míře. Monitoring neprokázal favorizaci či defavorizaci určitých politických uskupení.

Konstatujeme, že analýza pořadu *Superdebata* na programu Seznam.cz TV nevedla ke zjištění poukazujícím na porušení povinnosti poskytovat objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů, resp. porušení zásad objektivní a vyváženosti.

Vzhledem k výsledkům analýzy Radě nenavrhujeme žádné další kroky a ke schválení předkládáme pouze usnesení, v němž se s analýzou seznamuje.

Návrh usnesení:

Rada se seznámila s analýzou objektivitu a vyváženosti pořadu Superdebata, který byl odvysílán 30. září 2021 v 18:25 hodin na programu Seznam.cz TV.